

Uchwała Nr V/30/2019
Rady Miejskiej w Ińsku
z dnia 24 stycznia 2019 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432, 2500) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076, 1544, 416) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ińska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Ińsku

inż. Włodzimierz Szafran

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest to, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja).

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w gminie na lata 2019 – 2021.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2019 – 2021

Ińsko 2019 r.

WPROWADZENIE

Rodzina to podstawowa grupa społeczna, która początkuje wszelkie działania prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Innymi słowy, rodzina jest instytucją, która prowadzi do kształtowania tożsamości i postaw młodego człowieka. To właśnie w niej rodzi się hierarchia wartości, kodeks postępowania, kształtuje się kręgosłup moralny dzieci i młodzieży. Dlatego przerwanie łańcucha więzi rodzicielsko – opiekuńczych prowadzi do zakłócenia relacji międzyludzkich.

Rodzina dla każdego człowieka powinna być docelową przystanią, wskaźnikiem, drogowskazem, który podpowie, w którą stronę się kierować. Rodzina kształtuje ludzkie postawy i nadaje sens egzystencji człowieka. Z domu wynosi się własne przyzwyczajenia, nawyki, zachowania i etyczne odniesienia.

Oslabienie rodziny, zarówno w sferze materialno – bytowej, jak i w sferze więzi rodzinnych, wymaga podjęcia stosownych kroków ze strony państwa. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami osób. W związku z tym Gmina od lat prowadzi działania pomocowe dla rodzin z dysfunkcjami. Rosnące zagrożenia wywierają jednak potrzebę tworzenia programu wspierania rodziny, która to stanowi „podstawowe środowisko życia i wychowania młodego pokolenia”.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle założeń ustawy pomoc dziecka i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja).

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Ińsko na lata 2019 – 2021. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiec marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy świadczeniobiorca powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny to czynność skierowana do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójnezarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA W GMINIE IŃSKO

Gmina Ińsko położona jest w północno – wschodniej części powiatu stargardzkiego, w województwie zachodniopomorskim. W skład gminy wchodzi 8 miejscowości.

Liczba ludności na dzień 31.12.2018 r. wynosi 3375, w tym 1699 kobiet i 1676 mężczyzn. Analiza liczby mieszkańców gminy jasno wskazuje, iż ludność dzieli się na połowę, z nieznaczną przewagą kobiet.

Gminę Ińsko zamieszkuje 581 osób w wieku przedprodukcyjnym, 2100 osób w wieku produkcyjnym i 694 osoby w wieku poprodukcyjnym.

DIAGNOZA SPOŁECZNA W GMINIE

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach w terenie gminy objętych wsparciem m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej w Ińsku.

W 2018 r. ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało ogółem 141 rodzin.

Tab. 1. Powody trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Ińsku w 2018 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin
1.	UBÓSTWO	43
2.	SIEROCTWO	0
3.	BEZDOMNOŚĆ	2
4.	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	10
5.	BEZROBOCIE	64
6.	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	56
7.	DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	66
8.	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA	9
8a.	RODZINY NIEPEŁNE	8
8b.	RODZINY WIELODZIELNE	0
9.	ALKOHOLIZM/NARKOMANIA	5
10.	PRZEMOC W RODZINIE	3
11.	TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU SIĘ PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	2
12.	ZDARZENIE LOSOWE	3
13.	SYTUACJA KRZYŻOWA	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Ińsku.

Powyższe dane wskazują, że kwestia bezrobocia jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, kolejnym przeważającym powodem jest niepełnosprawność.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie wynika, iż na terenie gminy Ińsko zarejestrowanych było 112 osób bezrobotnych, w tym 69 kobiet, z prawem do zasiłku było 14 osób, w tym 5 kobiet. Wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie 55 osób stanowili mieszkańcy wsi, w tym 32 kobiety.

ANALIZA SWOT

REALIZACJA LOKALNEGO PROGRAMU NA TERENIE GMINY IŃSKO

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

1. Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?
2. Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodzin, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY

- Wyszkolona kadra pracownicza,
- dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny,
- otwartość na współpracę z lokalnymi organizacjami pozarządowymi na rzecz rodzin,
- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- realizacja celów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, i Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego co roku przez Radę Miejską,
- program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie w Gminie Ińsko na lata 2016 – 2019,
- utworzenie przedszkola na terenie Gminy Ińsko, powoływanie doraźnych zespołów interdyscypli-

SŁABE STRONY

- zbyt mała aktywność i gotowość ze strony społeczności do współpracy,
- brak wolontariatu,
- brak stałego Punktu Konsultacyjnego i fachowej pomocy psychologa, terapeuty od uzależnień i osób współuzależnionych,
- niewystarczający poziom wiedzy mieszkańców Gminy Ińsko dotyczący pracy i zadań spoczywających na pracownikach OPS w Ińsku,
- brak stabilności ilości zatrudnionych pracowników OPS w Ińsku – braki kadrowe.
- niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych,
- brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia,
- brak rodzin wspierających,
 - bezradność i roszczeniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej.

- narnych w sprawie rodzin przeżywających trudności,
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - powoływanie grup roboczych realizujących indywidualny plan pomocy rodzinie dotkniętym przemocą domową,
 - funkcjonowanie placówek zdrowia na terenie gminy,
 - coroczne organizowanie dla dzieci wypoczynku letniego.

SZANSE

- Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych,
- edukacja i uświadamianie społeczeństwa nt. problemów społecznych,
- pozyskiwanie środków pozabudżetowych na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- pozyskanie kandydatów do tworzenia rodzin wspierających,
- podnoszenie kwalifikacji przez służby wspierające rodzinę,
- edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzania budżetem domowym,
- wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami

ZAGROŻENIA

- Zanik więzi i tradycji (pęd życia),
- wzrost kosztów utrzymania rodziny,
- stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych,
- rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę),
- istnienie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm i in.),
- zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo wychowawczych przez rodziców,
- uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”,
- wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych,
- ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę,
- demoralizacja dzieci i młodzieży.

ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami programu są:

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych .
2. Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia i nie sprawuje należytej opieki.
3. Przedstawiciele instytucji oraz służb na rzecz dzieci i rodzin.

Adresatami programu są w szczególności następujące rodziny i dzieci:

1. Rodziny niezaradne życiowo

Programem mogą zostać objęte rodziny, które nie posiadają zdolności wychowawczych i popełniają błędy wychowawcze. W takiej rodzinie brak jest stabilizacji poczucia

bezpieczeństwa. Wtedy też rodzina, jako podstawowa komórka społeczna, nie może spełniać podstawowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Najczęściej problemy w takich rodzinach wynikają z niskiego poziomu wykształcenia rodziców czy też trudnej sytuacji materialno – bytowej.

2. Rodziny z problemem ubóstwa obarczone bezrobociem

Rodziny naznaczone ubóstwem, często wynikającym z braku pracy, są tą częścią społeczeństwa, która jest zagrożona dezorganizacją pracy rodziny. Wiele osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Ińsku boryka się z problemem bezrobocia. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspakajanie podstawowych potrzeb rodziny i prowadzi do narastania ubóstwa. Niestety coraz częstszym problemem jest brak chęci podjęcia pracy czy chociażby aktywne szukanie pracy.

3. Rodziny dotknięte przemocą

Liczba rodzin dotkniętych przemocą wzrasta. W 2018 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 8 "Niebieskich Kart". Przemoc fizyczna i psychiczna nie znajduje swego źródła tylko w rodzinach z obniżonym poziomem materialno – bytowym. Coraz częściej problem przemocy dotyka rodziny pełne, dobrze sytuowane materialnie, czy o średnim lub wyższym poziomie wykształcenia. Niestety tylko nieliczne z tych rodzin dotkniętych przemocą zgłasza swój problem. Często problem przemocy domowej pozostaje w tzw. „czterech ścianach”.

4. Dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym

Dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym mają na ogół problemy w sferze emocjonalnej. Ich zaburzenia nie pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie. W taki sposób dziecko z głębokim deficytem emocjonalnym nie wykształtuje odpowiedniej hierarchii wartości. Proces ukierunkowania dziecka jest niezwykle trudnym procesem, który pochłania wiele pracy i wysiłku. Na niedostosowanie społeczne dzieci duży wpływ ma środowisko pierwotne, którym jest rodzina oraz rozwój cywilizacji i technologii, a także środowisko rówieśnicze.

Niemniej jednak rodzina niezależnie od tego jak funkcjonuje, czy jest środowiskiem zdrowym i wartościowym moralnie, czy też przejawia wyraźne cechy patologii – w każdym przypadku kształtuje osobowość, postawę społeczną, wyznacza koleje losu dziecka.

Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Cel główny programu

Wspieranie rodziny poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe:

- 1. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.**

DZIAŁANIA

- Ośrodek Pomocy Społecznej jako instytucja zapewniająca pomoc, a tym samym poczucie stabilności rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin, w których występuje problem przemocy domowej;
- działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz dzieci podejmowane przez placówki oświatowe oraz inne instytucje i organizacje;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jako organ pomocowy, działający w ramach profilaktyki i wspierania rodzin borykających się z kryzysem spowodowanym uzależnieniem;
- opracowywanie i wdrażanie projektów i programów na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców.

- 2. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia socjalnego**

DZIAŁANIA

- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych, wychowawczych i z Funduszu Alimentacyjnego;
- poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników Ośrodka Pomocy społecznej w Ińsku;
- świadczenie pomocy w postaci gorących posiłków w ramach programu „ Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- pośredniczenie w przekazywaniu żywności rodzinom najuboższym;
- udzielanie dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych ubóstwem stypendiów;

- zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta;
- umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

3. Monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

DZIAŁANIA

- Regularne monitorowanie sytuacji rodzin przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych;
- współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej, objęcie przez placówki oświatowe dzieci pomocą pedagogiczną i psychologiczną;
- współpraca z innymi instytucjami świadczącymi pomoc na rzecz rodzin np. PCPR, Policja, Sąd, Kuratorzy.

4. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży i minimalizowanie ich występowania

DZIAŁANIA

- Zapewnienie dzieciom wypoczynku letniego, w tym organizowanie wolnego czasu;
- tworzenie i realizowanie programów i projektów dla dzieci z rodzin zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
- organizowanie przez placówki oświatowe cykli szkoleń, wykładów, prelekcji, spektakli dla rodziców, dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki w zapobieganiu uzależnieniom, cyberprzemocy, agresji i radzenia sobie ze stresem;
- organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno – wychowawczych dla uczniów z trudnościami;
- prowadzenie zajęć w świetlicach szkolnych, środowiskowych i wiejskich;
- udzielanie wsparcia pedagogicznego i psychologicznego uczniom;
- współpraca wszystkich podmiotów pracujących na rzecz dzieci.

REALIZATORZY PROGRAMU

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Ińsku;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny w Ińsku;
- Zespół Szkół w Ińsku;
- Ińskie Centrum Kultury;
- Ośrodek Zdrowia;
- organizacje, stowarzyszenia i placówki działające na terenie gminy Ińsko.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- budżet gminy;
- budżet państwa.

ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, że ich sytuacja nie musi być trwała. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ińsku. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami, fundacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty, zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do 31 marca każdego roku złożone zostanie roczne sprawozdanie Radzie Miejskiej z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Ińsko oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku.

Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy, a tym samym wychodziły z kryzysu, w jakim się znalazły. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca instytucji i podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Ińsko.